

JUST KEEPING THEM HONEST

ALLEEN ÉCHTE KREDIETUNIE IS 'RETRO BOERENLEENBANK'

10AUG 2015

GASTAUTEUR FOLLOW THE MONEY

De wetgever heeft verzuimd om de naam 'kredietunie' te beschermen. Een misser, vindt Michiel Werkman. Quasi-kredietunies zorgen voor veel onduidelijkheid bij ondernemers en andere stakeholders. Het onderscheid moet volstrekt duidelijk zijn. DNB en AFM, het is hoog tijd om regelend op te treden.

Er zijn kredietunies en kredietunies. Of liever gezegd, er zijn zuivere kredietunies en er zijn crowdfunders die zich ten onrechte als een kredietunie presenteren. De verschillen zijn groot en het optreden van de quasi kredietunies veroorzaakt grote onduidelijkheden. In de nog jonge markt voor aanvullende mkb-financieringen maakt dat bescherming van de naam kredietunie noodzakelijk. Kredietunies, ondertussen ook al 'retro Boerenleenbanken' genoemd, zijn anno 2015 een nieuw fenomeen. Wat opvalt is dat ze in twee varianten voorkomen. Als Coöperatieve Kredietunie die zelfstandig financieringen verstrekt en als Kredietvereniging die voor investeerders in krediet bemiddelt. Beide beogen ze voor klein-zakelijke mkb'ers en zzp'ers in een aanvullende bron van financiering te voorzien. Maar de wegen die beide varianten daarbij bewandelen, zijn radicaal anders. Dat levert onduidelijkheden en risico's op en het verschil is relevant voor zowel publieke als private geldverschaffers én voor de kredietvragende ondernemers.

Twee typen financiers

In het voorjaar van 2015 is de [Wet Toezicht Kredietunies](#) (WTK) door ons parlement aangenomen. De in die wet omschreven Coöperatieve Kredietunies mogen zonder bankvergunning tot 10 miljoen euro *opvorderbare* spaargelden van leden-ondernemers aantrekken. (Boven de 10 miljoen geldt aanvullend toezicht en bij meer dan 100 miljoen is een bankvergunning noodzakelijk.) De WTK-Coöperatieve Kredietunies mogen deze middelen, vanuit hun gezamenlijke coöperatieve geldkas, aan andere leden-bedrijven uitlenen. De wetgever heeft zo mogelijk gemaakt dat klein-zakelijke mkb'ers laagdrempelig toegang krijgen tot veel meer professionele extra financieringsbronnen.

Ondertussen zijn in ons land onder de naam 'Kredietunie' twee typen financiers ontstaan.

- 1. Zuivere Kredietunies** – in de geest van [W.F. Raiffeisen](#). Zij verstrekken, geheel conform de WTK (Wet Toezicht op de Kredietverlening) en volgens [internationaal geaccepteerde richtlijnen](#), op kleinschalige wijze krediet voor rekening van alle leden van hun coöperatie. Er wordt gefinancierd vanuit door alle inleggers aan de kredietunie toevertrouwde spaargelden. De risico's én rendementen worden zo door alle leden samen gedeeld. Dat is hun zogenoemde 'common bond'. Het motief is: hoe kunnen wij er samen beter van worden.
- 2. Quasi-kredietunies of kredietverenigingen** bemiddelen op basis van een [AFM crowdfunding vergunning](#) in krediet. Geïnteresseerde leden nemen, als individuele investeerder, een zelfstandige kredietbeslissing ten aanzien van iedere afzonderlijke kredietvrager. Het risico van enige verstrekte lening komt dus voor rekening van ieder investerend lid zelf, net zoals dat ook met zijn rendement het geval is. Het motief is: een hogere rente op het persoonlijke spaargeld.

EEN QUASI-KREDIETUNIE BIEDT EEN VORM VAN CROWDFUNDING

Een quasi-kredietunie biedt dus een vorm van crowdfunding. Niet voor niets is een AFM-vergunning vereist. Bij zo'n kredietvereniging is 'de crowd' beperkt tot de kleine lokale kring van geldverstrekken leden. Het is nog maar de vraag of zo'n vorm van mini-crowdfunding wel een voldoende unieke propositie biedt. Crowdfunding is namelijk een competitieve markt waar zo'n 120 crowdfunding aanbieders landelijk actief zijn, waaronder al enkele behoorlijk succesvolle. Schaalgrootte en landelijke bekendheid lijken daarbij de bepalende succesfactoren. Investerende leden van een lokale kredietvereniging lopen ieder voor zich en voor ieder verleend krediet waarin zij participeren zelf voor 100 procent risico bij *default* van een mede door hen gefinancierde ondernemer.

Risicospreiding

Participanten in een (WTK) Kredietunie bereiken daarentegen enige mate van risicospreiding. Zij dragen elke individuele kredietbeslissing over aan het bestuur van hun coöperatie. Zij houden overigens zelf een vinger aan de pols via hun stemrecht (*one-man-one vote*) in de Algemene Ledenvergadering. Het totaalbedrag dat door alle geldverstrekken leden rentedragend aan de coöperatie is toevertrouwd wordt via meerdere kleine financieringen over alle kredietnemers verspreid. De negatieve gevolgen van een onverhoopte default van één kredietnemer wordt aldus gespreid over alle geldverstrekken leden.

In de VS zijn al vele decennia de met (WTK) Kredietunies vergelijkbare '*common bond Credit Unions*' actief. Zij financieren voor een belangrijk deel hun lokale mkb. Bij die Credit Unions bedraagt het percentage fout gelopen financieringen, de zogenoemde *default rate*, slechts circa 0,8 procent. Dit uiterst lage percentage (ter vergelijking: het ligt op ca. 8,0 procent bij de banken in Nederland) wordt verklaard door de persoonlijke betrokkenheid van alle leden bij elkaar. De sociale controle en het financiële belang dat zij delen leidt ertoe dat alle leden bereid blijken elkaar in moeilijkheden bij te staan. Gefinancierde bedrijven kunnen zo succesvol een beroep doen op alle andere leden voor assistentie. Er is vooralsnog geen enkele reden om aan te nemen dat dit in ons land bij de WTK kredietunies wezenlijk anders zal uitpakken.

HET LIJKT AANNEMELIJK DAT BIJ KREDIETBEMIDDELING HET ONTBREKEN VAN DE COMMON BOND TUSSEN GELDVERSTREKKENDE LEDEN EN KREDIETNEMERS ANDERS KAN UITWERKEN

Van kredietbemiddeling via crowdfunding zijn daarentegen nog geen representatieve default rates bekend. Verder lijkt het aannemelijk dat bij kredietbemiddeling het ontbreken van de *common bond* tussen alle geldverstrekken leden en de kredietnemers wel anders kan uitwerken. De belangen van enkele meer rendementgedreven individuele leden-financiers lopen immers niet per se parallel met die van alle overige leden en van de kredietnemers.

Er is maar één soort Kredietunie

Crowdfunding en kredietunies verdienen als nieuw initiatief ongetwijfeld een eigen plek binnen het steeds meer gestapeld financieren van klein-zakelijke bedrijven. Maar een financieringsclub is een Kredietunie òf het is (een vorm van) crowdfunding. Van de conform de WTK toegestane Kredietunie bestaan geen twee varianten.

Kredietbemiddelaars die aan crowdfunding doen maar zich als Kredietunie presenteren, geven een onjuiste voorstelling van zaken. Zij veroorzaken veel onduidelijkheid in de markt en kunnen de reputatie van zuivere kredietunies zelfs schade toebrengen.

Kredietbemiddelaars voldoen niet aan de voorschriften van de WTK en zouden zich om die reden zelfs van het gebruik van de naam *Kredietunie* moeten onthouden.

Michiel Werkman is voormalig zakelijk bankier. Sinds 2012 staat hij als onafhankelijk business consultant via Insparco mkb ondernemers bij in financierings- en derivatenkwesities. Michiel is gastdocent, spreker, auteur en uitgever van het boek 'Rotbanken', waarin hij ondernemers leert 'de "taal" van geldschietters te spreken'. Hij zet zich daarnaast in voor kredietverlening aan het mkb via kredietunies.